

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **B. D. H.**, L., zastúpeného JUDr. T. M., advokátkou v H., proti žalovaným 1/ **T. L.**, bývajúcej v H., zastúpenej JUDr. J. B., advokátom v H., 2/ **Ing. M. L.**, bývajúceho v H., **o zaplataenie 26 127,-- Sk s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Humenné pod sp.zn. 5 C 74/2006, o dovolaní žalovaných 1/, 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 24. septembra 2008 sp.zn. 10 Co 30/2008, 10 Co 31/2008, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie žalovaných 1/ a 2/ **o d m i e t a .**

Žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Humenné rozsudkom z 25. októbra 2007, č.k. 5 C 74/2006 - 49 uložil žalovaným 1/ a 2/ zaplatiť žalobcovi spoločne a nerozdielne 26 127,-- Sk a poplatok z omeškania 2,5 promile z dlžnej sumy za každý deň omeškania od 31.12.2005 do zaplataenia, v lehote do 15 dní od právoplatnosti rozsudku. Uložil žalovaným aj povinnosť zaplatiť žalobcovi spoločne a nerozdielne trovy konania v sume 8 450,-- Sk, na adresu právnej zástupkyne žalobcu v lehote do 15 dní od právoplatnosti rozsudku. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že žaloba bola podaná dôvodne, nakoľko nájomca v zmysle platných ustanovení je povinný platiť nájomné podľa zmluvy. Úhrada za plnenie poskytované s užívaním bytu alebo preddavok na ne sa platí spolu s nájomným, ak sa účastníci nedohodnú alebo právny predpis neustanoví inak (§ 696 ods. 1 Obč. zák.). V danom prípade súd zistil, že žalovaným bol prenechaný na základe zápisnice o dohode o odovzdaní a prevzatí bytu do užívania družstevný byt a títo si neplnili povinnosť voči žalobcovi ako prenajímateľovi

bytu, spočívajúcu v povinnosti platiť mesačné úhrady za plnenia spojené s užívaním bytu. Keďže dlžná čiastka predstavovala ku dňu 31.12.2005 sumu 26 127,-- Sk, súd žalobe žalobcu vyhovel v celom rozsahu. Poukázal aj na to, že ak nájomca nezaplatí nájomné alebo úhradu za plnenie poskytované s užívaním bytu do piatich dní po jej splatnosti, je povinný zaplatiť prenajímateľovi poplatok z omeškania. Súd prvého stupňa preto zaviazal žalovaných 1/, 2/ zaplatiť dlžnú sumu s požadovaným poplatkom z omeškania, v zmysle § 4 vládneho nariadenia č. 87/1995 Zb. a to vo výške 2,5 promile dlžnej sumy za každý deň omeškania. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. a úspešnému žalobcovi priznal náhradu trov konania.

Uznesením č.k. 5 C 74/2006 - 75 zo 14. marca 2008 súd prvého stupňa rozhodol tak, že nepriznal žalovaným oslobodenie od platenia súdnych poplatkov. Mal preukázané, že o žiadosti žalovaných o priznanie oslobodenia od platenia súdneho poplatku už súd prvého stupňa rozhodoval uznesením zo dňa 10. apríla 2006, kedy žalovaným oslobodenie od platenia súdnych poplatkov nepriznal. Toto uznesenie bolo potvrdené uznesením Krajského súdu v Prešove z 4.7.2006, sp.zn. 3 Co 188/2006. V čase, keď súd nepriznal žalovaným oslobodenie, bol zárobok žalovaného 2/ vyčíslený vo výške 9 000,-- Sk a žalovaná 1/ poberala opatrovateľský príspevok. Zároveň mal za preukázané, že žalovaní vlastní dve nehnuteľnosti a to rodinný dom na S. ul. X. v H. a 3 - izbový družstevný byt na P. ul. X. v H.. Neboli preto splnené podmienky pre priznanie oslobodenia od platenia súdnych poplatkov v čase rozhodovania o novej žiadosti na oslobodenie od platenia súdneho poplatku. Vzhľadom na výšku súdneho poplatku, ktorá predstavuje sumu 1 556,-- Sk mal súd prvého stupňa za to, že nie sú splnené podmienky pre priznanie oslobodenia od platenia súdnych poplatkov. Zaplatenie súdneho poplatku v stanovenej výške, vzhľadom na príjem žalovaných za rok 2007, nemôže ohroziť ich ekonomickú a sociálnu situáciu.

Krajský súd v Prešove na odvolanie žalovaných rozsudkom z 24. septembra 2008, sp. zn. 10 Co 30/2008, 10 Co 31/2008 potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa a uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne v zmysle § 219 O.s.p. Žalovaným uložil povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi trovy odvolacieho konania v sume 6 128,-- Sk, do troch dní na účet právnej zástupkyne JUDr. T. M.. Z vykonaného dokazovania mal preukázané, že zo strany žalovaných nebola plnená povinnosť platenia nájomného. Za uplatnené obdobie vznikol rozdiel na nezaplatenom nájomnom za päť mesiacov vo výške 26 127,-- Sk. Tento rozdiel na nájomnom do rozhodnutia vo veci samej pred súdom prvého stupňa, ako aj

do rozhodnutia o odvolaní proti rozsudku súdu prvého stupňa, zo strany žalovaných nebol uhradený. Vzhľadom na to, že žalovaní si nespĺnili svoju povinnosť a zákonné nájomné žalobcovi neplatili, prvostupňový súd správne rozhodol, ak zaviazal žalovaných na zaplatenie dlžného nájomného. Tým, že sa dostali žalovaní do omeškania s platením nájomného, vznikol žalobcovi nárok aj na uplatnenie príslušenstva pohľadávky. Odvolací súd mal za to, že prvostupňový súd vo veci správne rozhodol a odvolanie, ktoré bolo podané žalovanými, je nedôvodné.

V celom rozsahu sa stotožnil aj s rozhodnutím prvostupňového súdu o nepriznaní oslobodenia od platenia súdnych poplatkov. Poukázal na to, že prvostupňový súd si zabezpečil príjem žalovaného 2/ od S. .P. za obdobie od 10.1.2006 do 10.3.2008. Za sledované obdobie žalovaný 2/ mal príjem 451 220,-- Sk. Žalovaná 1/ mala príjem za rok 2007 – 50 220,-- Sk. Dospel preto k záveru, že vzhľadom na výšku súdneho poplatku 1 550,-- Sk, prvostupňový súd správne rozhodol, ak nepriznal žalovaným oslobodenie od platenia súdneho poplatku.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali dovolanie žalovaní 1/, 2/ a to z dôvodov, uvedených v odpore proti platobnému rozkazu, ako aj z dôvodov uvedených v odvolaní proti uzneseniu súdu prvého stupňa o nepriznaní oslobodenia od platenia súdnych poplatkov. Odvolaciemu súdu vytýkali, že nerozhodol na základe skutkového stavu a vykonaných dôkazov, ale iba na základe vyjadrení žalobcu, ktoré sa nezakladajú na pravde. Žalobca zamlčal fakt, že odmietol splácanie dlhu podnájomníkmi formou splátkového kalendára. Namietali, že odvolací súd napriek ospravedlneniu ich neúčasti na pojednávaní z dôvodu dlhodobej práceneschopnosti žalovaného 2/ a z vážnych rodinných dôvodov žalovanej 1/ a žiadosti o odročenie pojednávania, toto neodročil a vo veci samej rozhodol.

Žalobca sa k dovolaniu žalovaných nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr to, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.), a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, voči ktorému takýto opravný prostriedok nie je prípustný.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. V zmysle ustanovenia § 238 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O.s.p.) alebo rozsudok, potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, avšak len vtedy, ak odvolací súd v jeho výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného právneho významu (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

V danej veci rozsudok odvolacieho súdu nevykazuje znaky rozsudku uvedeného v § 238 ods. 1 a 3 O.s.p., pretože nejde o zmeňujúci, ale potvrdzujúci rozsudok, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že je dovolanie proti nemu prípustné. Dovolanie nie je prípustné ani podľa ustanovenia § 238 ods. 2 O.s.p. z dôvodu, že odvolací súd vo veci doposiaľ nerozhodoval.

V prejednávanej veci odvolací súd potvrdil aj uznesenie súdu prvého stupňa o nepriznaní žalovaným oslobodenie od platenia súdnych poplatkov. Hoci rozhodol vo forme rozsudku, keďže prejednával aj odvolanie vo veci samej, prípustnosť dovolania žalovaných proti tomuto rozhodnutiu je potrebné posúdiť podľa § 239 a nasl. O.s.p.

V zmysle ustanovenia § 239 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 písm. a/ O.s.p.) alebo ak odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm. b/ O.s.p. veta prvá O.s.p.). Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Dovoláním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu v časti ktorej potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa nemá znaky vyššie uvedených uznesení. Odvolací súd potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa a vo svojom uznesení nevyslovil, že je proti nemu dovolanie prípustné. V danej veci nejde ani o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia a ani o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky. Dovolanie žalovaných preto nie je v tejto časti prípustné.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnúť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie), neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozsudku podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu, ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Existenciu žiadnej podmienky prípustnosti dovolania uvedenej v tomto zákonnom ustanovení dovolací súd nezistil.

So zreteľom na žalovanými tvrdený dôvod dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zameril na otázku opodstatnenosti tvrdenia, že konanie trpí vadou uvedenou v § 237 písm. f/ O.s.p.

Odňatím možnosti konať sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky: 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu,

3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov.

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. O taký prípad v prejednávanej veci nejde z dôvodu, že prvostupňový, ako aj odvolací súd pri prejednávaní a rozhodovaní veci postupoval v súlade s právnymi predpismi a žalovaným neznemožnil uplatniť procesné práva priznané im právnym poriadkom na zabezpečenie ich práv a oprávnených záujmov.

Z obsahu dovolania žalovaných je zrejmé, že prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. vyvodzujú z toho, že odvolací súd napriek ospravedlneniu ich neúčasti na pojednávaní z dôvodu dlhodobej práceneschopnosti žalovaného 2/, z vážnych rodinných dôvodov žalovanej 1/ a žiadosti o odročenie pojednávania toto neodročil a vo veci samej rozhodol.

Podľa § 101 ods. 2 O.s.p. súd pokračuje v konaní, aj keď sú účastníci nečinní. Ak sa riadne predvolaný účastník nedostaví na pojednávanie ani nepožiadal z dôležitého dôvodu o odročenie, môže súd vec prejednať v neprítomnosti takého účastníka, prihliadne pritom na obsah spisu a dosiaľ vykonané dôkazy.

Z obsahu spisu vyplýva, že odvolací súd bez prítomnosti žalovaných vec prejednal a rozhodol na pojednávaní dňa 24. septembra 2008 (čl. 97 spisu). Žalovaní písomným podaním z 19. septembra 2008, ktoré bolo súdu doručené 23. septembra 2008 požiadali o odročenie pojednávania z dôvodu dlhodobej pracovnej neschopnosti žalovaného 2/ a z vážnych rodinných dôvodov žalovanej 1/ a požiadali o odročenie pojednávania. K tomuto ospravedlneniu však žalovaný 2/ nepripojil lekárske potvrdenie o svojej práceneschopnosti. Naopak z obsahu spisu je zrejmé, že rodinné dôvody a dlhodobá práceneschopnosť boli dôvodmi pre odročovanie súdnych pojednávaj aj v priebehu prvostupňového konania. Preto

ak za takejto skutkovej situácie odvolací súd vo veci s poukazom na ustanovenie § 101 ods. 2 O.s.p. vec meritórne prejednal bez prítomnosti žalovaných, neodňal im možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Súd môže posudzovať žiadosť účastníka o odročenie pojednávania len z hľadiska dôležitých dôvodov, existenciu ktorých môže preveriť zo skutočností, ktoré sú mu známe v čase rozhodovania o tejto žiadosti účastníka. Dôvodnosť žiadosti o odročenie pojednávania posudzuje súd preto predovšetkým z hľadiska preukázania skutočností, z ktorej účastník vyvodzuje existenciu dôležitého dôvodu v zmysle § 101 ods. 2 O.s.p. Pokiaľ uvedená skutočnosť nie je v čase rozhodovania súdu o tejto žiadosti účastníka hodnoverne preukázaná, zostáva jeho žiadosť iba v rovine nepodložených tvrdení. Žiadosť o odročenie pojednávania je podložená dôležitým dôvodom pre odročenie pojednávania vo všeobecnosti vtedy, ak účastník tvrdí také skutočnosti, ktoré sú vzhľadom k svojej povahe spôsobilé jeho neúčast' na pojednávaní ospravedlniť, t.j. také, ktoré mu neumožňujú sa na pojednávaní zúčastniť a súčasne sú vážne, dôležité a ospravedlniteľné z hľadiska objektívneho, tak aj subjektívneho (či mohla byť prekážka predvídaná, prípadne odvrátená).

V prejednávanej veci žalovaní síce požiadali o odročenie pojednávania, avšak dôvod pre takýto postup nepreukázali. Žalovaný nepredložil lekárske potvrdenie o svojej práceneschopnosti a žalovaná hodnoverným spôsobom neosvedčila skutočnosti tvrdené v žiadosti o odročenie pojednávania. Pokiaľ teda súd v konaní pokračoval aj po obdržaní žiadosti žalovaných o odročenie pojednávania a vec prejednal a rozhodol v ich neprítomnosti, neporušil ustanovenie § 101 ods. 2 O.s.p. a neodňal im možnosť pred súdom konať.

Skutočnosť, že by rozhodnutie prípadne aj spočívalo na nesprávnom právnom posúdení veci, môže byť len odôvodnením dovolania v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. v prípade, ak je dovolanie prípustné a nie dôvodom jeho prípustnosti podľa § 236 a nasl. O.s.p.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak

zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom, samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O.s.p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). I keby teda tvrdenia dovolateľov boli opodstatnené (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval), dovolateľmi vytýkaná skutočnosť by mala za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozsudku, nezakladala by ale prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (o taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo).

Vzhľadom na uvedené možno preto zhrnúť, že v danom prípade prípustnosť dovolania nemožno vyvodiť z ustanovenia § 238 a § 239 O.s.p. a iné vady konania v zmysle § 237 O.s.p. neboli dovolacím súdom zistené. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovaných v súlade s § 218 ods. 1 písm. c/ v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p., ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, odmietol. Pritom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní úspešnému žalobcovi vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalovaným, ktorí úspech nemali (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Keďže žalobcovi v dovolacom konaní trovy nevznikli, dovolací súd mu náhradu nepriznal.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave dňa 7. júla 2009

JUDr. Vladimír M a g u r a , v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Nina Dúbravčíková